

Милица С. Божих Синчук*

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

ТВОРБЕНИ И СТИЛСКИ АСПЕКТИ СЛИВЕНИЦА У НОВИЈОЈ СРПСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ ЗА ДЕЦУ**

Новоречје, 2026, бр. 14.

У раду се анализирају творбени и стилски аспекти двочланих сливеница у новијој српској књижевности за децу. Полазећи од чињенице да је сливање један од продуктивних творбених модела у савременом српском језику, посебно у медијском и рекламном дискурсу, рад испитује на који начин се овај модел реализује у књижевноуметничком регистру намењеном деци. Циљ рада је да се утврде формалне карактеристике сливеница, као и њихове доминантне стилске функције, уз осврт на разлике у односу на медијску употребу сливеница. Анализа је заснована на корпусу ексцерпираних примера из савремених дела српске књижевности за децу и спроведена је према типологији творбених модела коју је предложио Р. Бугарски. Показује се да су сливенице у овом регистру структурно прозирније и стилски усмерене на лудичност, експресивност и имагинацију, без ироније и сарказма карактеристичних за медијски дискурс.

Кључне речи: сливање, сливенице, српски језик, књижевност за децу.

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Сливање као творбени модел представља један од најдинамичнијих извора лексичких иновација у савременом српском језику.¹ Сливенице у

* milica.sincuk@isj.sanu.ac.rs; ORCID 0000-0001-9662-1968

** Писање овог рада је финансирао Министарство за науку, технолошки развој и иновације Републике Србије према уговору број 451-03-33/2026-03/ 200174 који је склопљен са Институтом за српски језик САНУ у Београду.

¹ (Лексичко) сливање у српском језику систематски је описано у радовима и монографијама Р. Бугарског, који уводи термин *сливеница* и истиче њихову продуктивност и стилогеност. У србистици се, по угледу на англосаксонску традицију, користе и термини *бленда*, *блендирање*, *контаминација*, док су у употреби и преведенице *стапање* и *сажимање* (Бугарски 2019: 17), а такође и термин *конфлација* (Прћић 2022). Сливеница је производ сливања „двеју речи или њихових делова у нову целину, често али не и обавезно мотивисан преклапањем њихових формалних сегмената, при чему тако добијена твореница најчешће и семантички представља комбинацију делова који су ушли у њен састав“

књижевноуметничком регистру, а нарочито у књижевности за децу, знатно су мање систематски проучаване, за разлику од сливања у медијском дискурсу, при чему је указано на њихову стилематичност и експресивни потенцијал.

У овом раду пажња је фокусирана искључиво на књижевност за децу као посебан домен језичке употребе. Полазећи од те чињенице, постављају се следећа истраживачка питања: 1. које су формалне и творбене карактеристике сливеница у новијој српској књижевности за децу; 2. које стилске функције оне остварују у овом регистру. Циљ рада је да се, на основу одабраног корпуса, испита да ли и у којој мери сливенице у књижевности за децу показују специфичности у односу на општу употребу овог творбеног модела. У раду ћемо најпре сажето указати на досадашња истраживања сливеница у књижевном делу, а затим ћемо представити одабране лексеме према њиховим творбеним и стилским карактеристикама.

2. СЛИВЕНИЦЕ У КЊИЖЕВНОМ ДЕЛУ

Сливенице у књижевном делу су предмет истраживања ранијих књижевних епоха, од периода романтизма до XX века (Милановић 2022; Ајдачић 2020), а такође и у преводној књижевности (Ајдачић 2022; Ајцановић, Дражић 2023). Испитивања новије српске књижевности за децу показују да су сливенице продуктивне у том домену, посебно у стваралаштву Дејана Алексића, Уроша Петровића и Љубивоја Ршумовића. Досадашњи радови и студије подразумевали су анализу сливеница у оквиру ширег корпуса, у компаративним испитивањима (Томић 2022, 2023), односно изучавање су као један од чинилаца језика писца (Вукомановић Растегорац 2023; Спасић 2024).²

(2019: 17). Спроведена су анкетна испитивања разумевања сливеница (Халупка-Решетар, Лалић-Крстин 2012; Драгићевић 2022). Сливенице су предмет истраживања са различитих аспеката, у рекламном дискурсу, у називима хране и пића (Томић, Даниловић Јеремић 2020), као и у медијском дискурсу (Баџић 2020). Компаративно проучавање сливеница у српском и енглеском језику заступљено је у истраживањима Г. Томић (2022, 2023), при чему је значајна пажња поклоњена стању у сваком језику индивидуално.

² У дејем говору јављају се спонтане сливенице (нпр. *хамелеон* (хијена + камелеон), *манда* (циновска панда), *целераба* (целер + келераба), *кромпјутер* (кромпир + компјутер), *зубодент* (зуби + зиродент) (в. Бугарски 2019: 97/98; о сливеницама у дејем говору в. и Томић 2023: 142, фуснота 125). У истраживањима дејег говора уочено је да је сливање мање продуктиван творбени модел у односу на традиционалне начине творбе (Спасић 2024: 98). Ове творенице су нарочито заступљене у називима дејјих установа, игара и емисија намењених деци (нпр. *Азбуквар*), енциклопедија (*Сликопедија*), као и едукативних центара (*Књигралити*) (в. Бугарски 2019).

Лексеме које су предмет овог рада нису забележене у речницима савременог српског књижевног језика (РМС, РСЈ)³ и због своје необичности, јединствености, експресивности и везаности за нарочити контекст у којем су употребљене, за који их је аутор сачинио, посматране лексеме припадају индивидуалним неологизмима (в. Вукомановић Растегорац 2023: 129), односно околионализмима у књижевном делу за децу (Спасић 2024: 98).⁴

3. ИЗВОР ЗА ЕКСЦЕРПЦИЈУ

Као извор за ексцерпцију грађе узет је избор дела за децу предшколског и школског узраста следећих стваралаца: Дејана Алексића, Љубивоја Ршумовића, Уроша Петровића, Милоша Михаиловића, Драгане Младеновић и Јелене Милутиновић, објављених у задњих петнаест година (18 примера). Као репрезентативну грађу одабрали смо дела награђиваних и читаних српских аутора који су у свом стваралаштву исказали склоност ка лексичким иновацијама, игри речи, онеобичавању, стварању мистичног, магичног и загонетног света.⁵ Продуктивност сливеница у различитим облицима књижевног израза показује чињеница да су заступљене и у поезији и у прози, а њихову истакнуту позицију у тексту потврђују наслови као маркирана места: *Бајка о Ледемону* (Петровић 2024), *Веверпук* (Михаиловић 2024), *Кад ствари пољуде* (Младеновић 2023а).

4. ФОРМАЛНИ АСПЕКТИ СЛИВЕНИЦА

У овом одељку испитаћемо структуру сливеница и представимо грађу из угла творбе речи. Наш корпус чине двочлане сливенице, махом именице (15), затим глаголи (2) и придев (1).⁶ Доминација именица се не

³ Изузетак представљају лексеме *приличан* и *друм*, које јесу забележене у речницима, али се у књижевном тексту употребљавају као графичке сливенице (у форми *[при]личне* и *(др)ум*).

⁴ Мада се ретко дешава да сливенице постану прилог речницима стандардног српског језика, не искључује се могућност да неке од испитиваних нових лексема обогате наше речнике (Бугарски 2019: 10/11, у предговору; Томић 2019: 79). О статусу сливеница у српском језику в. Драгићевић 2009, 2011, 2022.

⁵ У питању је грађа која није била предмет испитивања досадашњих истраживања, према нашем увиду, са изузетком лексема *Шизлапомотива* (в. Томић 2023: 256, у регистру) и *дрндафон* (в. Бугарски 2019: 172).

⁶ Према врстама речи од којих су творене сливенице јављале су се следеће комбинације: 1) именица + именица: *Ланешко* (лане + снешко), *веверпук* (веверица + пук), *вевердабар* (веверица + дабар), *Ледемон* (лед + демон), *Шизлапомотива* (Шизлап + локомотива), *Суџиновике* (сународнике + цинове), *поезигра* (поезија + игра), *доминовина* (домина + домовина), *суперпаркет* (супермаркет + паркет), *(др)ум* (друм + ум), *Баката* (бака + Ката), *Милованинц* (Милован + принц), *Милованеза* (Милован + принцеца). 2а) придев + именица: *риморинти* (римовани + лавиринти); 2б) глагол + именица: *дрндафон* (дрндати

тумачи као специфичност књижевности за децу, будући да су именице најзаступљенија врста речи у корпусима општих сливеница (в. Бугарски 2019: 133). Стога се овај налаз у раду интерпретира као очекивана последица општих лексичких тенденција.

Материјал је испитан дескриптивним поступком са фокусом на творбеним обележјима бленди и њиховој типолошкој класификацији према моделу који је осмислио Р. Бугарски (2019: 107–125).⁷ У нашем корпусу су најзаступљенији модели (2–4) који подразумевају улазак бар једне целе мотивне речи у сливеницу, а такви су примери: *Ланешко* (**лане** + **снешко**), *Шизлапомотива* (**Шизлап** + **локомотива**), *Милованинц* (**Милован** + **принц**), *Милованеза* (**Милован** + **принцеза**), *аквашил* (**аква** + **рингишил**); *Веверпух* (**веверица** + **пух**), *вевердабар* (**веверица** + **дабар**), *поезиграмо се* (**поезија** + **играмо се**), *поезигра* (**поезија** + **игра**), *Ледемон* (**лед** + **демон**),⁸ *Баката* (**Бака** + **Ката**). Структурна прозирност омогућава деци да релативно лако реконструишу значење нове лексеме, што је нарочито важно у рецепцији текста.

Мањи број примера припада тзв. нелинеарним сливеницама (5. модел), код којих се једна мотивна реч или њен део убацује унутар друге. Такве су, на пример, *доминовина* (**домина** + **домовина**) и *пољуде* (**полуде** + **људи**). Ови примери су формално сложенији и стилски изразитији, али су у корпусу ретки, што указује на то да се у књижевности за децу овај тип сливања користи опрезно и у функцији појачаног стилског ефекта (исп. Спасић 2024: 100).

Посебну групу чине графичке сливенице (6. модел), које су специфичне зато што своју препознатљивост остварују преваходно у писаном облику, а такве су у нашој грађи (*др*)ум (**друм** + **ум**) и [*при*]личне (**приличне** + **личне**). Ове лексеме представљају свесну језичку игру и захтевају активну улогу читаоца у интерпретацији. Први, прототипски модел, засту-

+ микрофон), *пољуде* (полуде + људи); 3) именица + глагол: *поезиграмо* (поезија + играмо се); 4) придев + придев: *приличне* (приличне + личне).

⁷ У питању су следећи модели: 1. „’класични’, прототипски модел: први део једне и други део друге речи сливају се у нову целину“; 2. модел: „сливање целе прве и другог дела друге речи“; 3. модел: „сливање првог дела прве и целе друге речи“; 4. модел: „сливање двеју целих речи, линеарно преклопљених без остатка тако да се свака може интегрално ишчитати“; 5. модел: „једна мотивна реч или њен део се убацује усред друге или се с њом преплиће, повремено уз модификације које замагљују идентитет сегмената“; 6. „графичке сливенице – једна реч унутар друге чији неодвојив део чини, непрепознатљиво као сливеница у говору а уз обавезно истицање у писању“; 7. међујезичке сливенице; 8. синтагматске сливенице.

⁸ Случајеви када две основе деле само један минималан сегмент (у случају лексеме *Ледемон* слово *д*) разматрају се као гранични, односно категоришу се као сливеница на граници са сложеницом (Бугарски 2019: 131).

пљен је свега двама сливеницама: *дрндафон* (*дрндати* + *микрофон*), *римо-ринти* (*римовани* + *лабиринти*).

Међу одабраним примерима нисмо забележили сливенице које би припадале међујезичким сливеницама (7. модел), што је значајан статистички податак за овај домен, јер су такве, хибридне сливенице нарочито бројне у медијском и рекламном дискурсу (в. Бугарски 2019: 137–140; Томић, Даниловић-Јеремић 2020: 293). Са изузетком речи *аква* (КШ 2012: 85) и личних имена *Шизлап* и *Ката*, остале лексеме забележене су у речницима савременог српског језика (в. РМС; РСЈ 2007), што значи да мотивне речи спадају у домаћу и одомаћену стандардну лексику српског језика. Управо зато је њихова творбена (ре)интерпретација уочљивија, јер се заснива на лексемама које су већ интегрисане у стандардни језички систем. У процесу творбе сливањем те лексеме се у твореници јављају у новим, неочекиваним обртима и зато су стилски ефектне.

5. СТИЛСКИ АСПЕКТ СЛИВЕНИЦА

У досадашњим србистичким истраживањима посебна пажња посвећена је сливеницама у медијском и рекламном дискурсу, где оне често имају ироничну, сатиричну или манипулативну функцију. У том домену често су носиоци ироније, сарказма и критичког односа према друштвеним и политичким појавама (в. Бугарски 2019: 41; Бацић 2020: 325), односно користе се као маркетиншки потез у називима производа (в. Томић, Даниловић-Јеремић 2020). У језику медија, реклама и др. сливенице се употребљавају зналачки да „извргну подсмеху различите људе и догађаје, да освесте заблуде и (по)грешке у мишљењу и делању, да забаве, да скрену пажњу потенцијалних потрошача на себе, своје производе и(ли) услуге, итд.“ (Томић 2022: 36). Насупрот томе, пре свега због тематике као и усмерености на најмлађе читаоце, сливенице у књижевном тексту намењеном деци лишене су негативне конотације, друштвене критике, поруге, сарказма, ироније. У анализираном корпусу тематизују се бајковити, фантастични свет, породично окружење, оживљени необични предмети кроз хумор и игру, а поезија се открива као простор стваралачке имажинације и слободе.

Сливенице у књижевности за децу су средство језичке креативности и стилске експресивности, стваране су из потребе за изражајнијим и ефектнијим обликовањем поруке (Томић 2019: 63), имају лудичку функцију (в. Ајџановић, Дражић 2023: 183; Спасић 2024: 99/100). Р. Бугарски указује на њихов „шалуиви, каламбурски карактер“ (2019: 18), чиме подвлачи њихову повезаност са игром речима⁹ и хумором. Писци по-

⁹ Сливенице су појавни облик игре речима (исп. Ренер 2015; Лалић Крстин 2018).

пут Дејана Алексића и Љубивоја Ршумовића свесно користе сливенице као стилско средство. Алексић наглашава да такви „новитети и језичке инвенције“ представљају својеврсни „искорак“ у односу на остатак текста, дајући му препознатљиву „стилску арому“ и често производећи комични ефекат (в. Томић 2023: 172). Ршумовић, пак, истиче да су сливенице „у служби досетке, духовите игре, нонсенса, али са занимљивим смислом“, чиме се подвлачи њихова функција у стварању разиграног, духовитог и значењски слојевитог израза (в. Томић 2023: 172). Сливенице су функционално и стилски мотивисано средство којим се појачава експресивност, остварује хумористички ефекат и обликује специфична ауторска перспектива. Нашу грађу чине сливенице које имају лудичку функцију, служе игри, а неретко производе ефекат хумора.

5.1. Како бисмо указали на лудизам и комичну страну твореница, примере сливеница са потврдом употребе у књижевном тексту распоредили смо у неколико тематских група.

1) У првој групи су сливенице којима се именују ликови и бића. У децјој књижевности постоји лепеза необичних, бајковитих, фантастичних, натприродних и митолошких бића: *ледемони* – Бака јој је причала о *ледемонима*, *мраз-људима*, *наоко сазданим од самог леда*, који живе у *плаветним дубинама језера* и само у време *ауроре бореалис* израђају до саме *површине* (Петровић 2024); *суџиновници* 'припадници народа *џинова*' – *Невоља то је – | Грозне ли слике! | Згражава своје | Суџиновнике* (Алексић 2025: 23); *веверпук* 'биће које је спој веверице и пуха' – *Он је веверпук! А знате ли ви шта је веверпук? ... Његов тата је пук, а мама веверица, тако да личи на обоје* (Михаиловић 2024); *вевердабар* 'биће које је спој веверице и дабра' – *Сваки сусрет са Дабром изнова би га замислио. „Она је“, пролазило му је кроз главу, „слична мени. Као што сам ја веверпук, она је вевердабар* (Михаиловић 2024: 39). У питању су необична и јединствена бића, маштовити и упечатљиви ликови у чијем називу се одражава и двојност њихове природе.

У књижевном тексту се налазе шаљиви надимци и имена одмила, као и лична имена људи, која имају хумористични ефекат, а понекад њихову употребу прате и кратки описи постанка и мотивације: - *Сећате се купања? – започела би бака Ката, коју сам ја звао Баката* (Младеновић 2023в: 11); *Једног дана разболео се краљ Мирован из Чибутковице ... Најзабринутији је био чибутковички принц Милованинц, а најтужнија чибутковичка принцеза Милованеза* (Ршумовић 2011: 154).

Забележили смо и шаљиве језичке креације попут следеће: *Ланешко* ('снешко у облику ланета') – *Уместо снешка направили су лане од снега, с пегавим леђима и кратким репићем. ... Чак су му смислили и име – Ланешко!* (Милутиновић 2022: 99).

2) У другој групи налазе се сливенице за именовање необичних, измишљених предмета који показују креативност и инвенцију свог састављача: *Шизлапомотива* 'локомотива коју је изумео Шизлап' – *Ukrcavajte se u Šizlapomotivu!*, *veselo je uzviknuo urnebesno odeveni profesor Šizlap, pozivajući Martu i Araukariju da se popnu na garantovanu najluđu skalameriju u istoriji železničkog i drumskog saobraćaja* (Петровић 2017: 14); *Hoćeš li da vidiš kako izgleda najnoviji model drndafona?*, *gotovo zapeva. I pored neodoljive želje da vidi pomenuti instrument, Marta osta dosledna – nije želela da je išta ometa na putu do pobede na Vašarskom izazovu* (Петровић 2017: 49).¹⁰ Сливеницама се именују сликовити називи за постојеће уређаје, попут веш-машине: *аквашипил ... слушајте мене | ништа забавније није од | рингшипила пуног воде и пене* (Младеновић 2023а: 56, наслов песме).¹¹ Сливенице су употребљене са циљем да привуку читаоца, да га позову у свет поезије. У питању је вешт начин да се пробуди радозналост (нај)млађих читалаца: *Драга моја, у суперпаркету обавезно купи: литар хлеба, килограм млека ...* (Младеновић 2019). У последњем примеру учавамо, пре свега, звуковно преклапање, и намерну 'погрешку' (*суперпаркет*, ум. *супермаркет*) чији циљ да изазове читаоца да је препозна.¹²

3) У трећој групи сливеница су речи којима се означавају апстрактни појмови, радње и особине. Поступком персонификације ствараоци оживљавају ствари из човекове свакодневице, предмети се описују као жива бића, и тиме се књижевни текст сликовито приближава децјој перцепцији, кроз игру. Такви су примери: *доминовина* 'домовина домине' – *сасвим изненада | у једном селу | све тачке са домина од слоноваче | побегле су у башту | било је то давно давно | и питање је шта је било с њима | пошто се више никада нису вратиле | у доминовину* (Младеновић 2023а: 38); глагол *пољуде* (*полуде* + *људи*) у примеру: *Кад ствари пољуде понашају се горе него људи. Ствари су главни јунаци ове књиге. Смешне и дру-*

¹⁰ Р. Бугарски бележи ову сливеницу у свом Речнику са следећим образложењем саставница: *drndati + mikrofon?* (2019: 172). У конкретном примеру нам се чини да јесте у питању мотивација коју износи Р. Бугарски због тога што је употребљена са глаголом *запевати*.

¹¹ Текст песама прате и илустрације, а код песме *Аквашипил* налази се цртеж веш-машине.

¹² У једном интервјуу о књизи *Дар-мар* ауторка је образложила употребу необичних речи: „'Дар-мар' је књига песама са грешкама, уљезима, је књига песама са грешкама, улјезима, а читаоци су позвани да их примете и 'ulove'. То подразумева пажљиво читање, јер онај ко чита напамет може бити преварен. С друге стране, пажљиво читање води болјем разумевању текста и света. Олакшавајућа околност за читаоца јесте то да се идеја усредсређеног читања овде спроводи кроз прилично питу и разиграну форму, па се један врло озбиљан и захтеван процес заправо одвија кроз игру“ (Драгана Младеновић, разговорала Слађана Миленковић <https://sinhro.rs/dragana-mladenovic-krajnje-je-vreme-da-se-trgnemo-iz-pospanosti/> приступљено 5. септембра 2025.).

гачије, баш некако скроз пољуделе (Младеновић 2023а). У поигравању са римом настаје и сливеница *риморинти* 'римовани лавиринти' (Младеновић 2023б: 36).

У овој групи забележене су и две графичке сливенице: *[при]личне* (приличан + личан) употребљена у синтагми *[при]личне ствари* (Младеновић 2023а: 7); *(др)ум* (**друм** + **ум**): *тражим црвени трактор | јак попут петнаест коња | не могу више да се љуљам | јер ја нисам љуљашка | већ једна обична гума | и ако не набавим трактор | стварно ћу скренути с (др)ума* (Младеновић 2023а: 32). Уз помоћ метафоре изведена је игра речима: скренути с **друма** – 'упутити се другим правцем од оног којим се дотле ишло' (РСЈ 2007), и скренути с **ума** у значењу 'полудети' (РСЈ 2007).

Именичка сливеница *поезигра* ('игра поезијом'), која представља нарочиту, домишљату вежбу, односно игру у збирци поезије: *Прва поезигра, Друга поезигра ... Десета поезигра* (Младеновић 2023б), и глагол *поезиграти се* ('играти се поезијом') представљају примере посебне језичке креативности у поезији за децу. Ове сливенице имају својеврсну метапоетску функцију: оне именују активност, али и указују на суштину самог песничког стварања за децу, које је истовремено и уметнички чин и игра. На тај начин истиче се да је поезија за најмлађе креативни подухват.

6. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ

1) На основу спроведене анализе може се закључити да формална и творбена организација сливеница у испитаном корпусу показује систематичност и ослањање на продуктивне моделе сливања. Најзаступљенији су модели (2–4) према класификацији Р. Бугарског у којима бар једна мотивна реч у целини улази у нову лексему (*ланешко, веверпук, поезигра* и сл.). Формална структура ових сливеница почива на линеарном спајању основа, при чему се задржавају препознатљиви сегменти мотивних речи. Такав поступак обезбеђује високи степен прозирности и омогућава релативно лаку семантичку реконструкцију, што је нарочито значајно у књижевности за децу, где је разумљивост услов успешне рецепције. Нелинеарне сливенице (5. модел) знатно су ређе и формално сложеније. Њихова мања учесталост упућује на закључак да се у дечјој књижевности овај тип користи селективно, као стилски маркиран поступак са појачаним експресивним ефектом. Посебно место заузимају графичке сливенице (6. модел), чији се ефекат реализује у писаном облику и које подразумевају активну улогу читаоца у декодирању двоструке структуре (нпр. *(др)ум, [при]личне*). Одсуство међујезичких сливеница (7. модел) представља важан податак: за разлику од медијског дискурса, у анализираном књижевном корпусу доминирају сливенице мотивисане домаћим и одомаћеним

лексемама. Творбена иновација заснива се на већ стабилизованом лексичком материјалу, који у новој комбинацији добија семантички и експресивно преобликовано значење. У целини посматрано, формални и творбени поступци у корпусу показују да је сливање средство језичке креативности, при чему се балансира у троуглу прозирности, разумљивости и иновативности.

2) У односу на употребу сливеница у медијском, рекламном и политичком дискурсу, у којем доминирају иронија и сарказам, функција сливеница у књижевном тексту јесте лудичка, оне доприносе онеобичавању језика, експресивности, имају хумористични ефекат и део су игре речима, чиме се најмлађи читаоци позивају у сликовити, маштовити, магични свет. У посматраном корпусу лудизам се испољава као доминантан поетички поступак заснован на индивидуализмима, чијом употребом се постиже комични и маштовити ефекат. У именовању ликова и бића (нпр. *веверпух*, *вевердабар*, *ледемон*) језичка игра служи обликовању фантастичних, хибридних ентитета чија се двојна природа огледа већ у самом називу, док се код шаљивих надимака и личних имена (*Баката*) хумор заснива на неочекиваном сажимању уобичајених синагматских конструкција. У групи назива за предмете (*Шизлапомотива*, *дрндафон*, *суперпаркет*, *аквашил*) лудизам се остварује кроз шаљиве спојеве, звучну игру, намерну „грешку“, ономатопејске и фонетске асоцијације, затим кроз персонификацију предмета, чиме се активира читалац и подстиче његова језичка свест. У твореницама које означавају апстрактне појмове и радње (*доминовина*, *(др)ум*, *[при]личне*, *риморинти*, *поезигра*, *поезиграмо*) наглашена је графичка интервенција и метафоричност, која доводи до метапоетске димензије текста: језик постаје средство игре, али и тема саме поезије. Стога се може закључити да лудизам у анализираном материјалу суштински принцип организације текста који повезује хумор, машту, креативност и свесно поигравање језиком.

ИЗВОРИ

- Алексић, Дејан, 2025. *Џинови, страшила и нешто треће*. Београд: Лагуна.
- Милутиновић, Јелена, 2022. *Приче о Вуку Станивуку*. Београд: Креативни центар.
- Михаиловић, Милош, 2024. *Веверпух*. Чачак: Пчелица.
- Младеновић, Драгана, 2023а. *Кад ствари пољуде*. Београд: Креативни центар.
- Младеновић, Драгана, 2023б. *Три, четири, сад хајде да се поезиграмо*. Београд: Креативни центар.
- Младеновић, Драгана, 2023в. *Игра скривања*, Чачак: Пчелица.

Младеновић, Драгана, 2019. *Дар-мар*, Београд: Креативни центар.

Петровић, Урош, 2024. *Бајка о Ледемону*, Београд: Лагуна, 2024.

Ршумовић, Љубивоје, 2011. *Заувари*. Београд: Лагуна.

*

Petrović, Uroš 2017. *Marta Smart i vašar zagonetki: roman u zagonetkama*. 3. izd. Beograd: Laguna.

ЛИТЕРАТУРА

Ајдачић, Д. 2020. Ауторски неологизми-индивидуализми Димитрија Митриновића (1913) и Драгана Алексића (1922). *Новоречје* 2. Београд: Алма. 37–46.

Ајдачић, Д. 2022. Сливенице и сраслице пољског писца Јацека Дукаја и аспекти њиховог превода. *Новоречје* 6. Београд: Алма – Пројекат Растко. С. 106–117.

Ајџановић, Ј., Дражић, Ј. 2023. *Рецепција неологизама из преводне литературе код деце основношколског узраста*. *Новоречје* 9. 182–195.

Бацић, М. 2020. Новогвор Брегзита и Трампоманије у свету постистине: морфофонолошка адаптација експресивних инстант неологизама у српском новинарском дискурсу. У: М. Ковачевић и Ј. Петковић (ур.), *Српски језик, књижевност, уметност, књ. 1. Експресивност у српском језику*. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет. 319–332.

Вукомановић Растегорац, В. 2023. Индивидуални неологизми у песништву за децу Дејана Алексића – језички аспекти и методички потенцијали. *Новоречје* 9. Београд: Алма. 126–143.

Драгићевић, Рајна 2009. Иновације у творби речи у словенским језицима. *Јужнословенски филолог* 69. Београд: Институт за српски језик САНУ. 461–468.

Драгићевић, Р. 2011. Лексика квалификована као индивидуална у српским дескриптивним речницима. У: В. Ружић, С. Павловић (ур.) *Лексикологија, ономастика, синтакса – зборник у част Гордана Вуковић*. Нови Сад: Филозофски факултет. 47–57.

Драгићевић, Р. 2022. Мотивација, творба и значење српских сливеница. *Новоречје* 6. Београд: Алма. 63–74.

Милановић, А. 2022. Из историјата српских сливеница. *Новоречје* 6. Београд: Алма. 13–17.

Спасић, Ј. 2024. Лудизам у прозним делима за децу Дејана Алексића. У: С. Марковић и Н. Живковић (ур.), *Књижевност за децу у науци и настави*. Јагодина: Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу. 97–114.

Томић, Г. 2019. Творбено-семантичка анализа нових сливеница у српском језику. *Зборник радова Филозофског факултета у Приштини, ХVІХ (2)*, 61–83.

Томић, Г. и Даниловић Јеремић Ј. 2020. Експресивност у називима хране и пића: анализа сливеница. У: М. Ковачевић и Ј. Петковић (ур.), *Српски језик, књижевност, уметност, књ. 1. Експресивност у српском језику*. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет. 319–332.

- жевност, уметност, књ. 1. *Експресивност у српском језику*. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет. 289–302.
- Томић, Г. 2023. Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет. [докторска дисертација]
- Халупка Решетар С., Лалић Крстин Г. 2012. Разумевање сливеница у српском језику. *Наслеђе: часопис за књижевност, уметност, културу*, 9. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет. 101–109.
- *
- Bugarski, Ranko 2019. *Srpske slivenice: monografija sa rečnikom*. Novi Sad: Akadem-ska knjiga.
- Tomčić, Gorica. 2022. Lexical blends in Serbian: an analysis of morphosemantic transparency. *Collection of papers of The Faculty of Philosophy*, vol 52 No 3. Priština: Filozofski fakultet. 13–37.
- Lalić Krstin, G. 2018. Translating English Wordplay into Serbian: Evidence from three dystopian novels. *Belgrade English Language and Literature Studies (Belgrade BELLS)*. Vol. X. Special Issue in Honour of Ranko Bugarski on the Occasion of his 85th Birthday (ed. Vujić, Jelena, Katarina Rasulić i dr.). Beograd: Filološki fakultet. 327–348.
- Prčić, T. 2022. Osavremenjeni pristup englesko-srpskom leksičkom pozajmljivanju: principi i primene, У: С. Гудурић, Ј. Дражић, М. Стефановић (ур.), *Језици и културе у времену и простору X/1*. Нови Сад: Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, 387–421.
- Renner, V. (2015). Lexical blending as wordplay. In: A. Zirker and E. WinterFroemel (eds.), *Wordplay and Metalinguistic/Metadiscursive Reflection*, Berlin: De Gruyter, 119–133.

РЕЧНИЦИ

- К–Ш 2012: Клајн, Иван и Шипка, Милан. *Велики речник страних речи и израза*. 6. изд. Нови Сад: Прометеј.
- РСЈ 2007: *Речник српскога језика*. 1. издање. Нови Сад: Матица српска, 2007.
- РМС: *Речник српскохрватскога књижевног језика*. Књ. I–VI, Нови Сад: Матица српска, 1967–1976.

Milica Bozic Sincuk

(Institute for the Serbian Language of the Serbian Academy of Sciences and Arts, Belgrade)

DERIVATIONAL AND STYLISTIC ASPECTS OF BLENDS IN CONTEMPORARY SERBIAN CHILDREN'S LITERATURE

Summary

This paper examines the derivational and stylistic features of two-component blends in contemporary Serbian children's literature. Proceeding from the premise that blending constitutes one of the productive word-formation processes in present-day Serbian, particularly in media discourse, the study investigates the ways in which this process is realized within the literary register intended for children. The aim of the study is to identify the formal (structural and morphological) properties of blends and to determine their predominant stylistic functions, with particular attention to the differences between their use in children's literature and in media discourse. The analysis is based on a corpus of excerpted examples drawn from contemporary works of Serbian children's literature and is conducted in accordance with the typology of word-formation models proposed by R. Bugarski. The findings indicate that blends in children's literature tend to be structurally and semantically more transparent, and stylistically oriented toward playfulness, expressiveness, and the stimulation of imagination. Unlike media discourse, where blends frequently carry ironic or sarcastic overtones, their use in children's literature is predominantly characterized by ludic and imaginative functions.

Key words: blending, blends, Serbian Language, Children's Literature.